

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องมีการฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เป็นการใช้อย่างอัตโนมัติลักษณะเดียวกับภาษาไทย ยังมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษาซึ่งผู้เรียนจะนำหลักเกณฑ์ทางภาษามาฝึกฝน จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามกฎเกณฑ์อันเป็นลักษณะของภาษาไทยทั้งการอ่าน การฟัง การพูดและการเขียน ซึ่งเป็นทักษะการแสดงออกทางภาษา (กรมวิชาการ. 2546 : 2 – 3) และ เนื่องจากในปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านทางวัตถุ วิทยาการเทคโนโลยีและความนึกคิด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องสนใจการอ่านเพื่อสามารถติดตามความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงการอ่านทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ความสำเร็จในการเรียนวิชาต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านและสามารถถ่ายทอดความรู้ที่นึกคิดจากเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2540 : 1) นอกจากนี้การอ่านเป็นทักษะที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ใช้ความคิดและความสามารถที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายให้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน ทั้งยังมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ การเรียนของนักเรียนทุกวิชา และทุกระดับชั้นต้องอาศัยการอ่าน โดยการอ่านมีความสำคัญช่วยให้คนได้เพิ่มพูนความรู้ทั้งยังเป็นรากฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ นักเรียนที่อ่านได้ดีมักจะเรียนวิชาอื่นได้ดีตามไปด้วยซึ่ง วัชรนันท์ สีนสถาพรพงศ์ (2535 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า ผู้ที่มีทักษะการอ่านดี จึงจะสามารถมีความรู้ใช้การอ่านนั้นแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้เกิดประโยชน์และเป็นเครื่องมือที่สำคัญใช้เป็นพื้นฐานการศึกษาวิชาอื่น ๆ ได้ดีนั้น แสดงว่าการอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาต่าง ๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 37) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องอ่านออกเสียงบท

ร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ข้อความเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับตอนอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

การรายงานผลคุณภาพการศึกษาโรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2554 มีจุดที่ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยมีการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดทักษะในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีนักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20 ควรได้รับการพัฒนาให้ได้รับการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา สาระการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 46.39 ในระดับจังหวัด 49.06 และในระดับประเทศ คือ 49.48 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของสาระการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่มากควรเร่งพัฒนาให้สูงขึ้น

การสอนแบบปกติที่ครูผู้สอนเคยปฏิบัติมาเรื่องการอ่านจับใจความส่วนใหญ่จะเน้นให้นักเรียนฝึกอ่านจับใจความและมีการประเมินผลเป็นรายบุคคล ในลักษณะนี้นักเรียนที่อ่านได้เร็วและสามารถจับใจความได้ดีก็จะมีผลคะแนนออกมาดีส่วนนักเรียนที่อ่านช้าก็จะมีผลคะแนนต่ำอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความไปพร้อมกันเป็นกลุ่ม ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้มีการสร้างแรงจูงใจและจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อีกทั้งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นอีกรูปแบบหนึ่งในกระบวนการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุเป้าหมายตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกัน เป็นหมู่คณะตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข (จันทร์หา ดันดิพงษ์ศานุกรักษ์. 2543 : 36)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถการอ่านจับใจความ โดยวิธีการกระทำซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น การใช้แบบฝึกเพื่อ

เป็นเครื่องมือในการฝึกฝน เป็นวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นที่ครูจะต้องสร้างแบบฝึกเฉพาะเรื่องขึ้นสำหรับฝึกเพิ่มเติม วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่าเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกแบบหนึ่ง คือการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกมากๆ จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาการเรียนเนื้อหาวิชาดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น การฝึกทำซ้ำ ๆ ทำบ่อย ๆ ยิ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญสามารถจดจำเรื่องราวนั้นได้อย่างคงทนอีกด้วย

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD วิธีการสอนแบบใดจะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน ได้มีประสิทธิภาพมากกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

คำถามการวิจัย

การใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ก่อนเรียนและหลังเรียนตามการใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

สมมุติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้แบบฝึก การอ่านจับใจความประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอ สระใคร จังหวัดหนองคาย จำนวน 5 ห้อง รวมทั้งสิ้น 207 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ที่จัดแบบลดความสามารถ

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอ สระใคร จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 การสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับ สลาก จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 36 คน และ กลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 37 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก

3.1.2 กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ประกอบแบบฝึก

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

3.2.2 ความพึงพอใจ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกเป็นเนื้อหาที่นำมาจากหนังสือเรียนภาษาไทยใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และสื่อต่าง ๆ ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัดที่ 2 จับใจความสำคัญจาก เรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัดที่ 4 ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบกับคำที่มีหลายความหมายในที่บริบท ต่าง ๆ จากการอ่าน ตัวชี้วัดที่ 8 วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลาย

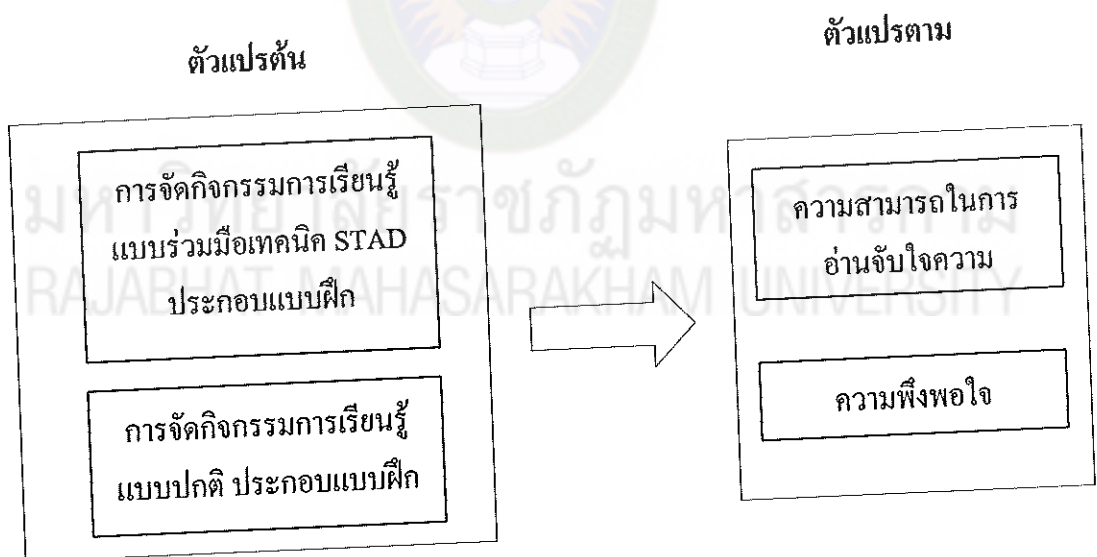
เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต ตัวชี้วัดที่ 9 มีมารยาทในการอ่าน โดยสร้างเป็นแบบฝึก จำนวน 6 ชุดคือ

- แบบฝึกชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทาน
- แบบฝึกชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากเพลง
- แบบฝึกชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากข่าว
- แบบฝึกชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากบทความ
- แบบฝึกชุดที่ 5 การอ่านจับใจความจากสารคดี
- แบบฝึกชุดที่ 6 การอ่านจับใจความจากตำนาน

5. ระยะเวลา สถานที่วิจัย

รวมระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สถานที่วิจัย โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเรื่องหรือข้อความแล้วสามารถจับสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่อ่านเป็นการอ่านเพื่อให้

ทราบรายละเอียดในส่วนรวมของเรื่องนั้น ๆ ซึ่งวัดความสามารถในการอ่านจับใจความได้จาก
คะแนนการตอบแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. แบบฝึก หมายถึง สื่อที่ช่วยในการฝึกและทบทวนเนื้อหา โดยทำตามขั้นตอนการ
ฝึกฝนเพื่อสร้างความเข้าใจ ถูกต้องในเนื้อหาโดยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 6 ชุด ดังนี้ แบบฝึก
ชุดที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทาน แบบฝึกชุดที่ 2 การอ่านจับใจความจากเพลง แบบฝึก
ชุดที่ 3 การอ่านจับใจความจากข่าว แบบฝึกชุดที่ 4 การอ่านจับใจความจากบทความ แบบฝึกชุด
ที่ 5 การอ่านจับใจความจากสารคดี แบบฝึกชุดที่ 6 การอ่านจับใจความจากตำนาน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง การสอนรูปแบบ
หนึ่ง ที่ให้นักเรียนมีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วย
เด็กเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 2 คน และเด็กเรียนอ่อน 1 คน ร่วมมือกันช่วยเหลือกันเพื่อ
ความสำเร็จของตนเอง และของกลุ่ม มีการเสริมแรง คือ รางวัล หรือคำชมเชย ซึ่งมี
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การนำเสนอสิ่งที่เรียน ครูเป็นผู้นำเสนอสิ่งที่นักเรียนต้องเรียน ไม่ว่าจะเป็
มโนคติ ทักษะ หรือกระบวนการ

2) การทำงานเป็นกลุ่ม ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน ที่มี
ความสามารถแตกต่างกันช่วยเหลือกัน

3) การทดสอบย่อยหลังจากเรียนจบบทเรียน เนื้อหาแต่ละเรื่อง จะมีการทดสอบ
ย่อยโดยนักเรียนแต่ละคน ต่างคนต่างทำการประเมินความรู้ที่ได้เรียนมา

4) คะแนนพัฒนาการของนักเรียน หลังการทดสอบย่อยนักเรียนจะต้องหา
คะแนนพัฒนาการของตนเอง โดยเอาคะแนนจากการทดสอบไปเทียบกับคะแนนฐาน

5) การรับรองผลงานของกลุ่ม โดยการประกาศให้ทราบ พร้อมทั้งให้คำชมเชย และ
ให้รางวัลตามที่ตกลงกันได้

4. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การสอนตามหลักสูตร โดยครูเป็นผู้เตรียม
ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนจากหลักสูตร ตำรา แบบฝึกหัด แล้วรวบรวมเรื่องราว
ทั้งหมดมาถ่ายทอดให้นักเรียนโดยการบรรยาย การสาธิต การใช้สื่อประกอบการสอนการสอน
ที่ครูนิยมใช้กันทั่วไปส่วนมากจะมี 4 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ คือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิม แจงจุดประสงค์
การเรียนรู้

2) **ขั้นสอน** เป็นการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้การอภิปราย สนทนา ซักถาม ทำแบบฝึกหัด

3) **ขั้นสรุปบทเรียน**ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา

4) **ขั้นวัดผลประเมินผล**โดยสังเกตพฤติกรรมและการตรวจแบบฝึกหัด

5. **ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD** ประกอบแบบฝึก หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ระดับผู้วิจัยพึงพอใจ ตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบประจำชุดฝึกแต่ละชุด ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ร้อยละ 80 ของค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียน ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

6. **ดัชนีประสิทธิผล** หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนโดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนสอบก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน และคะแนนเต็ม หรือ คะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน โดยกำหนดค่าดัชนีประสิทธิผลไว้ที่ 0.5 ขึ้นไป

7. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบ หรือพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึก ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และการจัดการเรียนรู้แบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้เรียนเต็มใจ และกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง ด้วยการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความสามารถในการจับใจความจากเรื่องที่อ่าน สามารถวิเคราะห์ สรุปความและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค STAD ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมทำให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้